

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

22 maart 2006

GEDACHTEWISSELING

**over het Globaal Plan Jeugdzorg en de integrale jeugdhulpverlening,
met mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door de dames Marijke Dillen en Trees Merckx-Van Goey**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera Jans, de heren
Luc Martens, Steven Vanackere;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke,
Vera Van der Borgh;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, mevrouw Elke Roex.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, de dames An Michiels, Monique Moens,
de heer Jurgen Verstrepen, mevrouw Linda Vissers;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Trees Merckx-Van
Goey, Sabine Poleyn;

mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc Cordeel, mevrouw
Hilde Eeckhout;

de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint, Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

mevrouw Helga Stevens.

INHOUD

	Blz.
I. Globaal Plan Jeugdzorg.....	4
I.1. Toelichting door mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.....	4
I.2. Algemene bespreking.....	7
I.3. Specifieke vragen	12
II. Integrale jeugdhulpverlening.....	16

DAMES EN HEREN,

Op 17 en 24 januari 2006 vonden in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, hoorzittingen plaats over de integrale jeugdhulp en de bijzondere jeugdzorg (*Parl. St.* VI. Parl. 2005-06, nr. 699/1). Op verzoek van diverse leden, hield de Commissie op 14 maart 2006 een gedachtewisseling met minister Vervotte over het Globaal Plan Jeugdzorg en de integrale jeugdhulpverlening.

I. GLOBAAL PLAN JEUGDZORG

I.1. Toelichting door mevrouw Inge Vervotte, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Minister Inge Vervotte: Het Globaal Plan Jeugdzorg heeft als titel: “De kwetsbaarheid voorbij ... Opnieuw verbinding maken”. Het is duidelijk een sectoraal plan voor de bijzondere jeugdzorg. Het heeft niet de ambitie om alle diverse belendende sectoren te omvatten. De integrale jeugdhulp en het globaal plan zijn duidelijk op elkaar afgestemd en het ene faciliteert zelfs het andere. Maar het plan betreft enkel de organisatorische ontwikkelingen die wij noodzakelijk achten binnen de sector van de bijzondere jeugdzorg. Wij halen daarin wel ook een aantal andere sectoren aan, zoals psychiatrie en drugs, die niet los kunnen worden gezien van een aantal ontwikkelingen binnen de bijzondere jeugdzorg maar de oplossingen binnen die diverse sectoren hebben we hier niet volledig uitgewerkt omdat dat nog veel meer tijd zou hebben gevegd, wat niet verantwoord leek in het licht van de bestaande noden.

De achtergrond is gekend. Ik heb voor de Vlaamse Regering een nota gemaakt. We hebben een analyse willen maken van de problemen. We merkten daarbij dat er veel meer aandacht moest gaan naar het preventieve voortraject.

De structuur van het globaal plan ziet er als volgt uit: zes beleidskeuzes worden geconcretiseerd in 37 doelstellingen en we proberen op meerdere sporen tegelijk in te grijpen.

De situering van het globaal plan is niet onbelangrijk. Allereerst is er het decreet Kwaliteitszorg uit 1997. Maar we zijn ook vertrokken van de beleidsaanbevelingen in de maatschappelijke beleidsnota Bijzondere Jeugdzorg van 1999. Een ander element

dat deel uitmaakt van het kader, zijn de decreten over en de ontwikkelingen in de integrale jeugdzorg. Dit globaal plan vervangt de integrale jeugdhulp dus duidelijk niet. Ook belangrijk zijn de aanbevelingen in het verslag van het Rekenhof aan het Vlaams Parlement van 2005, over monitoring, opvolging en efficiëntie van de sector zelf. We willen tot slot anticiperen op een aantal nakende hervormingen in het jeugdbeschermingsrecht.

U kent de actuele problemen. Het aanbod slibt dicht. Als gevolg daarvan speelt toeval een steeds grotere rol bij de realisatie van de hulp en wordt niet-geprogrammeerde capaciteit als noodoplossing gebruikt. Er wordt daardoor niet altijd de juiste hulp geboden. De kloof tussen geïndiceerde en gerealiseerde hulp wordt dus steeds groter. Het groeiritme kan de hulpvraag niet volgen. We merken een voortdurend stijgende instroom en groeiende wachtlijsten en wachttijden.

Niet alleen de overheid en de sector zelf moeten de verantwoordelijkheid voor deze problemen opnemen. We willen ook heel duidelijk wijzen op de verantwoordelijkheid van de samenleving. Daarom moet de jeugdhulp voortdurend gericht blijven op het maximaliseren van opvoedingsverantwoordelijkheid. We willen ouders ondersteunen en responsabiliseren in het opnemen van hun opvoedingsverantwoordelijkheid. Bijzondere jeugdbijstand mag bovendien niet als vergaarfunctie gebruikt worden. Door de complexiteit van problemen worden de gemeenschapsinstellingen, die een opnameplicht hebben, vaak als laatste strohalm gebruikt voor mensen die daar niet echt thuishoren: ook andere sectoren moeten hun verantwoordelijkheid opnemen. De samenleving heeft een belangrijke bufferfunctie voor de instroom naar ‘bijzondere’ zorg, en dan kijken we niet alleen naar onze welzijns- en zorgsectoren, maar bijvoorbeeld ook naar het onderwijs, de buurtwerking, inburgering enzovoort.

We willen een omvattende aanpak omdat er vandaag onvoldoende zicht, kennis en greep is op de vraagzijde. Er is enkel een schatting van de mogelijke noden en tekorten. We vragen een betere registratie, in samenwerking met het terrein, met het oog op een beter beleid. Er bestaan nu geen duidelijke of eenduidige instrumenten voor verwijzing. We vinden het belangrijk dat daarover kan worden gepraat zonder dat de overheid sturend moet optreden. Essentieel is dat er afspraken gemaakt worden. Uit onze analyse blijkt ook dat er niet systematisch gemeten en gemonitord wordt.

We willen vooral werken rond het aanbod. Er moet kunnen gesproken worden over resultaten en effecten. Er moet ook meer aandacht, en dus ook meer middelen, gaan naar het wetenschappelijk onderzoek naar efficiëntie en effecten. Er zijn indicatoren die bijvoorbeeld kunnen bepalen wat het herval van bepaalde jongeren is, hoeveel keer ze terug komen en hoe lang ze blijven.

We maken zes beleidskeuzes: inhoudelijke sturing van het hulpaanbod, flexibele inzet van dat aanbod, de verdere uitbouw van het preventieve voortraject en van het private hulpaanbod, de uitbouw van de opvang, het ingrijpen op de instroom en wetenschappelijke opvolging.

We vinden dat er een aantal werkprincipes naar voren moeten worden geschoven omdat we inhoudelijk meer aansturing willen geven. Ik heb die bij de eerste presentatie op 24 januari al toegelicht.

De tweede beleidskeuze is de flexibilisering van het aanbod. Binnen de administratie was er een werkgroep die samen met het terrein een aantal zaken daaromtrent bekeek. Die hebben we nu opgenomen in het plan. We zorgen ervoor dat het combineren van maatregelen mogelijk wordt. Allerlei modules moeten flexibeler met elkaar kunnen worden ingezet maar er moet ook afgesproken worden dat combineren niet zomaar eindeloos kan, noch in de duurtijd, noch in het aantal maatregelen. Voorwaarden van financieel-organisatorische aard en van inhoudelijke aard zijn daarvoor nodig, alsook een uitbreiding van de capaciteit. We starten met proefprojecten van 'multifunctionele centra'. We willen daarbij ook experimenteren met avondcentra, omdat een aanbod niet noodzakelijk totaal moet zijn.

We willen in 2006 werk maken van het decreet opvoedingsondersteuning. Er komen netwerken in de vorm van opvoedingswinkels. Het belangrijkste is de versnippering van de middelen in het preventieve landschap rond opvoedingsondersteuning in te dijen.

We willen 14 opvoedingswinkels oprichten, met aandacht voor specifieke opvoedingsnoden en gerichte opvoedingsondersteuning. Het aanbod van CKG's moet uitgebreid worden. Het aanbod van groepsgerichte trainingen voor specifieke kwetsbare doelgroepen moet versterkt worden.

We willen ook werken met gerichte gedragsprogramma's om preventief op te treden bij gedragsproble-

men van kinderen. We willen een vroegtijdige aanpak van het probleemgedrag op jonge leeftijd, met programma's die we willen implementeren tussen vier en zeven jaar.

We willen het Samen Terug Op Pad-Programma (STOPP) in 14 locaties in Vlaanderen implementeren. Per team zouden jaarlijks 80 gezinnen bereikt worden, 480 bijkomende gezinnen per jaar. Daar is een bedrag voor uitgetrokken.

We versterken ook het specifieke aanbod voor gezinnen met een opvoedingslast. Dat betekent dat er ook moet geïnvesteerd worden in residentiële capaciteit voor jonge kinderen. Bij het uitbreidingsbeleid moet er ook ruimte zijn voor kinderen jonger dan zes jaar. Maar bij de programmering van de CKG's hebben we ook moeten vaststellen dat die nogal verschillend zijn per regio. We vragen dus om die programmering beter in te vullen, ook regionaal. We hebben 40 bijkomende plaatsen.

We hebben er expliciet voor gekozen om intrafamiliaal geweld eruit te halen omdat we zo niet alleen een antwoord kunnen bieden binnen de bijzondere jeugdzorg. Aangezien we vanaf het begin gesteld hebben dat dit een plan voor de algemene jeugdzorg wordt, raken we het enkel aan. Voor ons moet er een actieplan over intrafamiliaal geweld komen, dat meer sectoren omvat dan alleen maar de bijzondere jeugdzorg. Het thema geweld zal verder bekeken moeten worden als een element van aanpak binnen de hulpverlening.

We versterken de crisishulpverlening. De capaciteit van de OOC's wordt aanzienlijk uitgebreid. Daar staat een budget tegenover. We breiden de crisishulpverlening uit met crisishulp aan huis. We zetten breed in op deze methodiek omdat we erin geloven. We moeten tijdens crisissituaties in huis voor een hefboombeleid zorgen.

We versterken en stimuleren de ontwikkelingen in de pleegzorg. We breiden het aantal steungezinnen uit voor de specifieke doelgroep van mensen die in armoede leven. Zij vrezen steeds interventies en contacten met de bijzondere jeugdzorg. Zij vrezen hun kinderen te verliezen. Steungezinnen zijn positief omdat ze uit de doelgroep komen. Men heeft er vertrouwen in. De angst verdwijnt. Men is daardoor bereid om vroegtijdig aan de alarmbel te trekken. Voor ons is dat een essentieel element in heel het plan.

Het orthopedagogische pleegzorgaanbod wordt versterkt.

We hebben een rapport ontvangen over de organisatie van de pleegzorg. We hebben niet alle elementen van dat rapport overgenomen. Enkel de elementen over het aanbod werden overgenomen, want die zijn essentieel in het kader van het uitbreidingsbeleid. Elementen die verband hielden met het Vlaams Fonds, flexibiliteit enzovoort zijn niet overgenomen in dit plan.

Ook op dit punt moet meer gewerkt worden aan modulering en aan specifieke modules voor gezinnen die in armoede leven. Het onderscheid tussen langdurige begeleiding en kortdurende begeleiding moet eveneens duidelijker. Dat moet transparanter in kaart gebracht worden om gericht te kunnen werken.

Er zal worden samengewerkt met het departement Onderwijs. Minister Vandenbroucke zal binnenkort verder werk maken van een spijbelbeleid en kleuterparticipatie. Dat heeft gevolgen voor onze doelgroepen. We zullen deze gezamenlijke verantwoordelijkheid samen aanpakken.

We kunnen evenmin rond drugshulpverlening. In de gemeenschapsinstellingen zitten heel wat mensen met een complex probleem. Op dit vlak moeten we samenwerken met de federale overheid. We moeten samen investeren, sturen en taakafspraken maken.

We zorgen voor een uitbreiding van het private aanbod. De helft van het bijkomende aanbod is bestemd voor kinderen en jongeren onder de twaalf jaar. In de residentiële voorzieningen van categorie 1 en 1bis komen 150 nieuwe plaatsen. In de thuisbegeleidingsdiensten komen er 100 plaatsen bij. Voor de opvang van niet-begeleide buitenlandse minderjarigen is een afzonderlijke opvang nodig.

Er ligt nog een dossier op tafel over de achterstalige werkingsmiddelen. We willen daar beter zicht op krijgen. We overleggen daarover met de sector, maar erkennen dat er een tekort is. We zijn bereid daar nu al een som voor op tafel te leggen. De rest van het bedrag zal uitgeklaard moeten worden.

We passen de VIPA-procedure aan. De huidige procedure is niet sectorspecifiek genoeg voor de bijzondere jeugdzorg. De procedure moet eenvoudiger zodat de capaciteit effectief en snel uitgebreid kan worden.

Wij geloven sterk in herstelgericht en constructief afhandelen. Deze methode is wetenschappelijk

onderbouwd. Onderzoeksresultaten wijzen op een lagere kans op recidivisme. We zetten breed in op herstelgericht afhandelen. We zullen een tweeduizendtal delictplegende jongeren bereiken.

We verhogen de capaciteit van de GKRB-projecten om de uitstroom in de gemeenschapsinstellingen te bevorderen. We zullen meer gedragsmatig werken. We moeten gedragsprogramma's meer en breder implementeren. We zullen experimenteren met een Youth-at-Risk-programma. Dat programma heeft in het buitenland al bewezen dat het werkt. We zullen dat in een proefproject implementeren waarna we het eventueel breder zullen toepassen. Het is een intensief project waarin ook met vrijwilligers gewerkt zal worden. Er is een breed maatschappelijk draagvlak voor nodig. We vinden dat een essentiële voorwaarde voor gemeenschapsgericht werken.

In het private aanbod zetten we een proeftuin op voor gepaste begeleiding en behandeling van delictplegers. We zullen werken met een proeftuin voor jongens en een proeftuin voor meisjes. Het zal in totaal op jaarbasis om een tachtigtal jongeren gaan. Er zijn twintig plaatsen per proeftuin. De doorlooptijd is gemiddeld zes maanden.

We werken aan doorgedreven behandelingsprogramma's binnen de gemeenschapsinstellingen. Er zou een unit moeten komen. We moeten gedragsmatig werken met de jongeren in de gemeenschapsinstellingen. De capaciteit van de gemeenschapsinstellingen moet uitgebreid worden.

Ik zal niet te diep ingaan op de hervorming van de wet op de jeugdbescherming. Het debat daarover moet immers nog gevoerd worden.

Om meer sturing te krijgen moeten we meer inzicht verwerven in de processen van instroom, doorstroom en uitstroom. We zullen het vorderingsbeleid van de parketten en ook het verwijzings- en toewijzingsbeleid van de consultants onderzoeken. Er is nog steeds geen structureel overleg tussen de magistraten. Het is nochtans een essentiële voorwaarde voor beide partners. Ze kunnen leren uit elkaars ervaring en kunnen gericht nagaan wie waar terecht moet komen. Overleg is dus zeer zinvol om tot oplossingsgericht denken te komen.

We willen een 'caseload'-norm uitwerken voor de werkbelasting van de consultants. We willen het verwijsbeleid optimaliseren door te werken met een geïnformeerd systeem voor de beschikbaarheid van plaatsen. Vandaag nemen consultants en voorzienin-

gen daarvoor telefonisch contact op met elkaar. Dat moet in een uniform beheerssysteem kunnen om het beter te kunnen monitoren.

Binnen de integrale jeugdhulp zullen we de intersectorale toegangspoort uitwerken. Er is een duidelijke link met integrale jeugdhulp. Het zal niet zonder gevolgen blijven voor de instroom, doorstroom en verwijzingsbeleid.

We werken de regionale begeleidingsplicht uit samen met de voorzieningen die niet-rechtstreeks toegankelijke hulp aanbieden. Er is een engagement ten aanzien van de voorzieningen. Voortdurend doorverwijzen zal worden tegengegaan. Jongeren die stevast worden doorverwezen, worden voortdurend geconfronteerd met een uitstooteffect. De impact daarvan op de efficiëntie van de programma's speelt een belangrijke rol.

De installatie van het wetenschappelijk onderzoek in de praktijk van de Bijzondere Jeugdzorg wordt omgebogen naar meer 'evidence-based' werken. Het is belangrijk dat onderzoek naar efficiëntie en effectiviteit structureel wordt ingebouwd. Er wordt gezorgd voor een coëfficiënt op hulpaanbod om onderzoek structureel in te bouwen.

We installeren ook algemeen structureel onderzoek. Als een programma algemeen als efficiënt wordt ervaren, moet die kennis verspreid worden over alle instellingen. De overheid moet die kennis omzetten in protocollen en implementeren.

Het CANO-model, dat wat te specifiek is om er nu nader op in te gaan, zal in een protocol worden gegoed.

We zullen een 'award' uitreiken om kennis en innovatie aan te moedigen. Op die manier willen we een dynamiek lanceren waarvoor de sector gehonoreerd wordt. Het publieke forum zal tot kennisverspreiding leiden. Aan de award wordt telkens een thema gekoppeld. Dat is een rode draad door mijn beleidslijnen. We moeten kiezen voor bepaalde thema's waaraan we moeten werken. Dit jaar gaan we op zoek naar een agressieregulerend programma voor jongeren uit situaties van intrafamiliaal geweld.

Het Globaal Plan zorgt voor 640 extra begeleidingsplaatsen voor preventieve ondersteuning, 372 extra plaatsen in de crisishulpverlening en 456 extra plaatsen voor de opvang en begeleiding van minderjarigen

in problematische opvoedingssituaties. Daarnaast is er nog het herstelgericht werken en de opvoedingswinkels.

1.2. Algemene bespreking

Mevrouw Marijke Dillen: Vandaag ligt na lang aandringen van verschillende leden van de oppositie uw Globaal Plan Jeugdzorg ter discussie in deze commissie. Ik heb met bijzondere interesse dit plan volledig en gedetailleerd doorgenomen en bestudeerd. De problematiek van de Jeugdzorg houdt ook onze fractie bijzonder bezig. Ook onze fractie wenst dat er fundamentele oplossingen, oplossingen ten gronde worden aangereikt en uitgewerkt. Het is een dossier waar reeds jarenlang analyses zijn uitgewerkt, voorstellen tot oplossingen zijn voorgesteld, maar waar op het terrein, weinig of geen verandering valt waar te nemen. Ik hoop dat dit plan wel tot structurele oplossingen leidt.

De praktijk is bijzonder schrijnend. Ik ben de minister dankbaar voor de verschillende cijfers in de nota. Een duidelijk overzicht krijgen, is niet altijd evident. Het aantal minderjarigen in de bijzondere jeugdzorg is de laatste vijf jaar aanzienlijk gestegen. Er is sprake van een stijging met 18,3 procent. Op drie jaar tijd is het aantal problematische opvoedingssituaties met 50 procent gestegen. Het aantal als misdaad omschreven feiten is de voorbije drie jaar met tien procent gestegen.

De Antwerpse cijfers over de wachtlijsten zijn duidelijk. Limburg en West-Vlaanderen reiken cijfers aan, maar de registratie is er niet duidelijk. Ik hoop dat we spoedig concrete cijfers krijgen per provincie. Dat is een duidelijk voornemen van de minister. Maar welke timing heeft zij daarbij voor ogen?

Gemeenschapsinstellingen weigerden in 2004 944 en in 2005 983 jongeren. Ik kom daarop terug wanneer ik het over de capaciteitsuitbreiding heb.

Minister Vervotte formuleert 37 grote doelstellingen om de opvang en begeleiding van jongeren met problemen te verbeteren, een oplossing aan te reiken, of een poging hiertoe. Er is duidelijk sprake van een inhaalbeweging.

Mijn fractie kan dit plan in grote lijnen waarderen. Wij vinden dat het positief is – in tegenstelling tot de vroegere benadering – dat er duidelijk gezocht wordt

naar een evenwicht tussen een aanpak van jonge delinquenten enerzijds en een focus op preventie en opvoedingsondersteuning anderzijds. Het is belangrijk te voorkomen dat jongeren ernstig ontsporen. Dit Globaal Plan heeft oog voor alle probleemjongeren. Dat is een belangrijke verdienste.

Maar ik wens een aantal fundamentele en belangrijke punten van kritiek te formuleren. Het is niet met de bedoeling het plan te kraken. Mijn kritiek is geformuleerd vanuit een positieve ingesteldheid en een oprechte bezorgdheid.

Dit dossier vertoont een ernstige handicap. Minister Vervotte heeft maar een beperkte bevoegdheid. Dit dossier is belangrijk, maar bijzonder ingewikkeld door de staatsstructuren. Sommige aspecten behoren tot de bevoegdheid van minister Vervotte. Andere – helaas de meest belangrijke – zijn een federale bevoegdheid. Dat is een belangrijke handicap om een en ander te concretiseren. We moeten blijven ijveren voor een verdere federalisering van deze materie. Minister Vervotte heeft aan het begin van deze regeerperiode een oproep gelanceerd in die zin. Ik hoop dat ze daaraan zal blijven werken, hoe moeilijk het ook is.

Een aantal doelstellingen is door de bevoegdheidsverdeling bijzonder moeilijk realiseerbaar. Specifieke drughulpverleningsprogramma's aanbieden is een belangrijke opdracht van de federale overheid. Ik neem aan dat minister Vervotte daarover al overleg heeft gepleegd. Minister Vervotte heeft belangrijke verwachtingen van het federale detentiecentrum.

Ik vraag me af waarom het vorderingsbeleid van de parketten moet worden onderzocht. Dergelijk onderzoek zal boeiende wetenschappelijke resultaten opleveren maar wat is het nut daarvan voor het Vlaamse beleid? Het is immers een bijna exclusief federale materie.

Minister Vervotte legt sterk de nadruk op structureel overleg tussen de vertegenwoordigers van de federale jeugdmagistratuur en de Vlaamse voorzieningen over het vorderingsbeleid. Dat is heel interessant maar welk nut heeft dat voor het Vlaamse niveau? Het is toch de bedoeling niet van de minister om in te grijpen in het vorderingsbeleid van de federale jeugdmagistraten.

De hervorming van het jeugdsanctierecht moet op federaal niveau geregeld worden. Echt veel schot zit

er niet in deze zaak, maar ik ben ervan overtuigd dat dit dossier nog uitvoerig aan bod zal komen.

Een tweede fundamentele bedenking gaat over de timing en de realisatie van de doelstellingen. Er is geen enkele doelstelling waar ik radicaal tegen ben. Maar ik blijf vaak op mijn honger wat de concrete timing betreft. Op dat punt blijft het plan nogal vaag.

Veel onderzoek en studiewerk, veel evaluatieopdrachten worden aangekondigd. Ook veel voorstellen van de verschillende deelsectoren. Maar zonder concrete invulling, en vooral zonder concrete timing.

Opvoedingsondersteuning zou nog dit jaar op de agenda komen. Maar wat met het onderzoek naar het aanbod van niet-begeleide buitenlandse minderjarigen? In dit plan wordt uitdrukkelijk aandacht besteed aan het ruimer organiseren van wetenschappelijk onderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie van de geboden hulp- en dienstverlening. Wie zal dat onderzoek voeren? Wanneer mogen we resultaten verwachten?

Ik wens met andere woorden duidelijkheid. Een aantal onderzoeken is heel dringend. Onderzoeken die een fundamentele basis vormen om doelstellingen te realiseren mogen niet op de lange baan geschoven worden.

De wachtlijsten wegwerken is voor ons een absolute prioriteit. Het nijpende tekort aan opvang van probleemjongeren in de bijzondere jeugdzorg is een oud zeer. Tegen 2010 zouden er 800 extra opvangplaatsen zijn.

Minister Inge Vervotte: Eerder. We bouwen dat immers geleidelijk op.

Mevrouw Marijke Dillen: Tegen 2008 moeten die extra plaatsen er zijn. Ik heb voor elke doelstelling het aantal extra plaatsen opgeteld. Ik kom op 1107 nieuwe plaatsen. Ik heb doelstellingen 26 en 27 ook in rekening gebracht.

Een cruciale vraag is of de aangekondigde plaatsen zullen volstaan om de wachtlijsten weg te werken.

De cijfergegevens in dit document en de gegevens uit de hoorzittingen bewijzen dat er bijzonder ernstige tekorten zijn, instellingen die permanent volzet zijn, jongeren die niet geplaatst kunnen worden of alles-

zins niet de gepaste hulp kunnen krijgen enzovoort. Zijn er in het Globaal Plan voldoende garanties dat de tekorten definitief worden weggewerkt? Ook hier mis ik een duidelijke timing. Wat zijn de prioriteiten van de minister? De cijfers en de concrete doelstellingen zijn niet echt duidelijk.

Op bladzijde 14 over de groeiende wachtlijsten en wachttijden stelt de minister vast dat er geen kennis is over de prioriteiten die gehanteerd worden. Als er nog geen duidelijkheid is, waarom is dan het aantal bijkomende plaatsen al verdeeld over de verschillende doelstellingen?

De minister maakt 25 miljoen euro extra vrij. Vanaf wanneer zullen die middelen worden ingeschreven in de begroting? Reeds vanaf dit begrotingsjaar via de begrotingsaanpassingen? Zijn de bijkomende middelen – bovenop het bestaande budget – gewaarborgd? Is er al een akkoord in de Vlaamse Regering? Heeft de regering de budgetten voor de concrete actiepunten in het plan goedgekeurd? Of dienen de beloofde middelen ieder jaar opnieuw te worden afgedwongen bij de begrotingsbesprekingen? Ik wijs hierbij op het risico van begrotingstechnische vertragingen.

Wat het financiële plaatje betreft, blijft er veel onduidelijk. Op welke wijze zullen de middelen worden besteed en verdeeld? Zijn de middelen al verdeeld? Zullen er voldoende financiële middelen worden vrijgemaakt om dit toch wel ambitieuze plan te realiseren?

Het plan besteedt – volledig terecht – veel aandacht aan preventie. Door daarin fundamenteel te investeren kan later een zeer grote maatschappelijke kost worden voorkomen. Denken we maar aan opsluiting, psychiatrie, het terugvallen op een leefloon, revalidatie enzovoort. In diverse doelstellingen worden maatregelen aangekondigd over preventie. Alleen stel ik me de vraag of die maatregelen voldoende zullen worden gecoördineerd. Ook tijdens de hoorzittingen is gewezen op de noodzaak van preventie. Er is vandaag een ongelooflijke versnippering. Coördinatie is dus dringend noodzakelijk om de doeltreffendheid te verzekeren en om verspilling van de kostbare financiële middelen te vermijden. Ik had daar graag meer uitleg over gekregen.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Het plan bevat heel wat positieve elementen en een scherpe analyse. Bijkomende plaatsen vergen bijkomende middelen. Ik ben verheugd over het bijkomende wetenschappelijke

onderzoek en de uitgebreide aandacht voor preventie. Het is echter nodig om het plan tot realistische proporties terug te brengen en een aantal kanttekeningen te maken die nuttig kunnen zijn bij de uitvoering.

Welke objectieve criteria zijn de basis van de uitbreiding? Is daar wetenschappelijk onderzoek naar gevoerd? Bijkomende plaatsen zullen allicht snel ingenomen worden, gezien de wachtlijsten. Is er onderzoek gedaan naar hoe jongeren hun plaatsing ervaren? Dat kan immers het verschil maken tussen recidive of herstel. Iemand die zelf mishandeld is, heeft meer kans om zijn eigen kinderen slecht te behandelen, nochtans is dat niet altijd zo.

Is het niet mogelijk om OCMW-dossiers door te sturen als de cliënten verhuizen naar een andere provincie? Momenteel gebeurt dat niet, zodat gegevens vaak verloren gaan. Als ouders die niet geschikt zijn om kinderen op te voeden, voelen dat hun kinderen geplaatst zullen worden, verhuizen ze soms naar een andere provincie, waar de hele procedure opnieuw gevoerd wordt.

Diagnose is nodig voor begeleiding. CLB's beschikken over veel informatie over jongeren, dikwijls dankzij de informatie van leerkrachten of vertrouwensleerkrachten. Heeft de minister al overlegd met de minister van Onderwijs om een goede transfer van die gegevens mogelijk te maken? Is er ook al onderzoek gebeurd naar de invloed en mogelijke informatiedoorstroming vanuit andere belendende sectoren?

Komen er dankzij dit plan meer plaatsen voor observatie in de psychiatrische instellingen van Geel en Rekem? Vaak worden jongeren met psychische moeilijkheden ergens voorlopig opgevangen en dan pas doorverwezen voor observatie. Dat geeft soms een vertekend beeld omdat de jongeren gedrag overnemen van andere jongeren in de voorlopige opvangcentra.

De minister verhoogt het budget om het aantal pleeggezinnen uit te breiden. Zijn er echter wel voldoende kandidaat-pleeggezinnen? In Geel is er een opvoedingswinkel. Is de minister van plan om dat proefproject uit te breiden?

De minister vraagt de jeugdmagistraten hun vorderingsrecht te evalueren. Bedoelt de minister de procureurs-generaal die bij de jeugdrechtbanken bijzitten? De jeugdrechters hebben enkel in specifieke gevallen een vorderingsrecht. Hebben de jeugdmagistraten vol-

doende instrumenten om de POS'ers en de MOF'ers te onderscheiden en weten ze naar welke jeugdvoorzieningen ze elke categorie best doorverwijzen?

Wat het jeugdsanctierecht betreft, dacht ik dat er deze week een tweede lezing is. Dat zit dus in de pijn.

Hoe zit het met de planning van de minister? Is de financiering van het plan recurrent? De minister wil een en ander realiseren tegen 2008. Wij pleiten voor een snellere voortgang.

De heer Bart Caron: Het plan beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte, het is gedurfd, moedig en uitstekend. Ik ben blij dat de minister een ruime raadpleging gehouden heeft. Het plan is wetenschappelijk, methodisch en administratief omkaderd. Er wordt een behoorlijk bedrag ingezet dat weliswaar waarschijnlijk nog onvoldoende zal blijken. Dat blijkt uit de vergelijking met de bedragen die de sector poneerde bij de hoorzitting. De wetenschappelijke omkadering en de registratie zullen de efficiëntie en de effectiviteit verhogen en meting toelaten zodat de output verbetert. Ik wil waarschuwen tegen een overmatig opleggen van regels en procedures. Dat is een pijnpunt van de integrale jeugdhulp.

Ook ik heb het gevoel dat de preventie iets te veel benadrukt wordt in vergelijking met het curatieve. Positief is in ieder geval de grote aandacht voor de gezinnen en de contextuele benadering. Ook flexibiliteit en multifunctionaliteit, met name het loslaten van de verschillende types en systemen om met zo weinig mogelijk kwetsuren zo goed mogelijk te beantwoorden aan de behoeften van de persoon of het gezin, is een verdienste. Het is ook positief dat er geanticipeerd wordt op de federale wetswijziging. Vlaanderen is toonaangevend geweest in de aanpak.

De grote verwachtingen worden gekleurd door het financiële plaatje, de timing en de uitvoering. Ik pleit ervoor om zo snel mogelijk zo veel mogelijk te realiseren. Wat verworven is, kan dan niet meer teruggeschroefd worden. Alle betrokken sectoren willen snel resultaten. Dat zal trouwens het vertrouwen in het plan stimuleren.

Aangrenzende sectoren zoals de psychiatrie of de gehandicaptensector die jongeren met emotionele en gedragsstoornissen opvangt en het intrafamiliale geweld, vallen buiten het plan. Ik pleit voor coördinatie en overleg met die sectoren.

Kortom, het plan kan een mijlpaal zijn en ik hoop dat we er tijdens de uitvoering geregeld over kunnen overleggen.

Mevrouw Else De Wachter: Het plan is zeker een grote stap in de goede richting. Er zijn heel wat vernieuwingen in terug te vinden. De aandacht voor wetenschappelijk onderzoek duidt aan dat de kwaliteit en de efficiëntie belangrijk zijn. Enige realiteitszin blijft inderdaad nodig. De timing is nog niet duidelijk. De behoeften zijn hoog, dus snelle interventies zijn nodig. Kan de minister nog iets meer duidelijkheid geven over de financiële kant van de zaak? Daarvan zal immers alles afhangen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: De sector denkt dat het plan een keerpunt is voor de bijzondere jeugdzorg. Ook ik vind dit een belangrijk moment. De recente evoluties bewijzen dat het eigenlijk een spectaculaire ommekeer is. De minister is hieraan begonnen als een traject voor het jeugdsanctierecht en niet zozeer als antwoord op de behoeften.

Daarom is het belangrijk om de ontwikkeling van het dossier te schetsen. Na de mislukking van de vorige regering en een kaduuk samenwerkingsakkoord, kwam er geen Vlaams standpunt over het arrest van het Arbitragehof over Everberg. De minister kreeg in december van de regering de opdracht om een plan te maken, niet alleen als spiegelplaatje voor het jeugdsanctierecht, maar ook over POS en de preventie. Dat maakt de verdiensten alleen nog groter. De commotie bij de opzeg van Everberg is tekenend. De minister heeft toen een task force en een groep flexibilisering opgericht. De minister heeft kunnen rekenen op de medewerking van de sector. De task force en de werkgroep flexibilisering hebben van onderuit de problemen mee kunnen aangeven. Ook dat is mee opgenomen in het globaal plan.

Ook het parlement heeft, met de hoorzittingen, zijn steentje bijgedragen: de sector heeft daar de kans gekregen om een verlanglijstje op te stellen. Bovendien is er heel veel informeel overleg gepleegd. Het is dus niet verwonderlijk dat een platform van 13 organisaties uit de bijzondere jeugdzorg in de ruime zin van het woord de minister ondersteunt.

Een klein probleem is dat heel wat belendende sectoren die – terecht – in het globaal plan voorkomen, niet helemaal worden uitgewerkt. Voor een deel komt dat omdat de integrale jeugdhulp nog niet zo ver staat als was verhoopt.

De minister geeft een visie op de instroom en toont aan wat de bijdrage van het Algemeen Welzijnswerk kan zijn. Ook bij de uitstroom kan het Algemeen Welzijnswerk een belangrijke rol spelen, maar de verhoopte middelen worden daarvoor niet toegekend.

Het is mogelijk gebleken om van een repressieve aanpak te evolueren naar preventief en toekomstgericht werken. Daarom moeten we het globaal plan verder steunen en bijkomende middelen geven als dat financieel mogelijk is. Over de verschillende projecten zullen we soms nog concrete stekelige vragen moeten blijven stellen.

Ik ben blij dat er een aanzet is voor meer wetenschappelijk onderzoek. De vernieuwing in de sector is twintig jaar geleden met projecten gestart maar die projecten zijn nog altijd niet in het reguliere circuit opgenomen. Daar is nu eindelijk wel een perspectief voor, en dat verheugt me zeer.

Ik had ook nog graag geweten hoe het nu staat met de besprekingen over het jeugdsanctierecht. Het Vlaams Parlement moet het samenwerkingsakkoord daarover mee kunnen opvolgen. Ook daarop zal de bevolking ons immers afrekenen.

Minister Inge Vervotte: Het parlement en deze commissie hebben in het hele proces een belangrijke constructieve rol gespeeld, ook tijdens de hoorzittingen. Dat is de beste manier om tot resultaten te komen.

Het vorderingsbeleid van de parketten is inderdaad een federale materie. Toch zijn de parketten expliciet bij het overleg betrokken omdat ze over heel veel informatie beschikken die wij nodig hebben. De instroom wordt grotendeels door de parketten en de jeugdmagistraten bepaald, en daar hebben wij, wegens de scheiding der machten, geen impact op. Maar ons beleid is wel grotendeels afhankelijk van het verwijzingsbeleid van de parketten. Daarom willen we dat onderzoeken. We hebben al vastgesteld dat het verwijzingsbeleid nogal verschillend is per arrondissement. Over de redenen daarvoor moet toch kunnen gepraat worden, zonder dat wij sturend optreden. Dat kan een nuttig debat opleveren, niet alleen tussen de gerechtelijke arrondissementen zelf maar ook tussen Justitie en Welzijn. Het onderzoek dat we willen doen, is de basis om het beleid verder vorm te kunnen geven. Nu moet het beleid telkens reageren op vaststellingen op het terrein. Dat tij willen we keren door overleg met de parketten in te bouwen.

De zeer gedetailleerde planning van de budgetten die per jaar en per maatregel zullen worden vrijgemaakt, zal aan het parlement worden bezorgd. Deze planning is wel afhankelijk van de sector en kan nog doorkruist worden door het overleg en door ontwikkelingen in de integrale jeugdhulp.

De heer Luc Martens: Betekent dat ook dat in die middelen in de meerjarenplanning van de Vlaamse Regering is voorzien en dat zij in principe verworven zijn van begroting tot begroting?

Minister Inge Vervotte: Ik kom daar nog op terug.

De integrale jeugdhulp is echt wel een kritische succesfactor. We beschouwen haar ontwikkelingen als essentieel en noodzakelijk. Het is een sterk signaal naar de sector dat we daarop verder bouwen.

In Antwerpen en Limburg is er al een registratie van de wachtlijstgegevens. De administratie moet nu de verschillende systemen op elkaar afstemmen. Daar willen we al in 2006 stappen toe zetten. Belangrijker is echter de registratie binnen de voorzieningen. Daar moet ook dit jaar aan gewerkt worden, om vraag en aanbod op elkaar te kunnen afstemmen. We hebben de Ondersteuningsstructuur Bijzondere Jeugdzorg (OSBJ) daartoe een opdracht gegeven.

Onze eerste prioriteit betreft het aanbod van de crishulp aan huis. Ook naar de niet-begeleide minderjarigen zal al in 2006 meer aandacht gaan. Wij stellen onze prioriteiten op basis van de registratie van de wachtlijsten. Maar de vraag is natuurlijk welke prioriteiten bepalen wanneer er een wachtlijst is. Dat weten we vandaag niet. Het is essentieel om daar een debat over te voeren, niet om voorwaarden op te leggen om bijvoorbeeld iemand door te verwijzen, maar wel om te bepalen wat we voor de bescherming van het individu en/of de samenleving als essentieel beschouwen. Op basis van de wachtlijsten bleek wel dat er moet geïnvesteerd worden in de ambulante jeugdhulp, om de uitstroom vanuit de residentiële setting meer mogelijk te maken en om subsidiair te werken. Uit de wachtlijsten bleek ook dat ook de residentiële hulp, het diagnostische en het oriënterende moeten worden uitgebreid. Voor ons ligt het oriënterende in de OOC's, niet in de OPZ's. Binnen de OOC's komen er 60 plaatsen bij, waardoor er daar jaarlijks ongeveer 365 jongeren extra kunnen worden bereikt.

Het huidige uitbreidingsbeleid is gebaseerd op de registratie van de wachtlijsten zoals we die vandaag hebben. De ideale planning is die welke het managementcomité van de integrale jeugdhulp moet doen, namelijk met de regioplannen. Maar hun vooropgestelde timing is 1 oktober 2007. Wij meenden dat we daar niet op konden wachten. Mochten die plannen een heel andere richting blijken uit te gaan, dan zullen we ons beleid daar op afstemmen.

Voor dit globaal plan zijn er budgetten ingeschreven in de meerjarenbegroting. Ik moet die dus niet telkens opnieuw gaan opeisen. Maar elke uitvoeringsmaatregel moet wel voorgelegd worden aan de regering, na de gebruikelijke weg te hebben bewandeld. Het globaal plan zelf is met andere woorden niet goedgekeurd door de inspectie Financiën.

Met betrekking tot de preventie werd er gevraagd naar coördinatie. Daarop moeten we antwoorden vinden in het decreet opvoedingsondersteuning. Dat zal kunnen groeien door de interventies vanuit het parlement.

Er zijn bevragingen over het cliëntperspectief maar bij de opmaak van het globaal plan werd geen rekening gehouden met een specifiek onderzoek. Het is wel de bedoeling om bij de evaluatie van de werkvormen die we expliciet inschrijven ook het cliëntperspectief op te nemen.

Er zijn verschillende overlegmomenten met Onderwijs. Enerzijds is er structureel overleg over het globaal plan, anderzijds over specifieke thema's zoals de time-outprojecten, het preventiebeleid in de scholen, de ontwikkeling naar brede scholen of het spijbelbeleid. Die samenwerking is ook noodzakelijk: beide partners erkennen dat als essentieel. Een kritische succesfactor is de mogelijke rol van de CLB's. Zij zijn vaak ook een aanspreekpunt voor de ouders en spelen een cruciale rol, niet alleen binnen het onderwijs zelf: ook vanuit Welzijn groeien er steeds meer initiatieven om te vermijden dat jongeren in het onderwijs in een negatieve spiraal terecht komen.

In 2000 waren er 2500 pleeggezinnen, in 2004 3000. We hebben daarover overleg gepleegd met de federatie. Die meent dat er wel voldoende kandidaten kunnen zijn, mits ervoor wordt gezorgd dat de pleegouders het ook kunnen volhouden. Daarom proberen we hier ook de steungezinnen in te bouwen. Het heeft echter ook te maken met de taken van de begeleidingsdiensten zelf. Dat wordt in het federale parlement door een aantal mensen zeer nauw opgevolgd. Er zijn immers maatregelen nodig die de efficiëntie van die diensten en daardoor ook hun kwaliteit kunnen verbeteren, tegen een minimale meerkost voor de overheid. We hebben dit ook zelf bij onze federale collega's ter sprake gebracht.

Mensen die geconfronteerd worden met problematische situaties, verhuizen gemakkelijk als men zich met hen moeit. Daarom vinden we het Domino-

systeem zo belangrijk: als een elektronisch dossier wordt opgemaakt, is er een cliëntopvolgingssysteem.

Er was ook een vraag over het proefproject Geel rond opvoedingsondersteuning. Het decreet opvoedingsondersteuning zal de basis zijn om verdere initiatieven te erkennen of toe te staan.

Wat het risico betreft om te verdrinken in administratieve regels en procedures, is het inderdaad zo dat er in de integrale jeugdzorg nog heel wat werk is. We zijn immers nog maar pas begonnen. De sector heeft alles in modules omgezet. Vereenvoudiging en afstemming worden de volgende stap. Dit proces zal stapsgewijs verlopen.

Ik zou de vooropgestelde budgetten ook zo snel mogelijk gerealiseerd willen zien. Wat gerealiseerd is kan immers niet meer afgenomen worden. Alleen strookt dat niet met de keuze van de Vlaamse Regering om de eerste jaren spaarzaam te zijn zodat er tegen 2008 financiële ruimte is. In de meerjarenbegroting probeert de Vlaamse Regering de grote budgetten vrij te maken in plaats van opeenvolgende beperkte financiële injecties. Ik vind dat een terechte keuze. Middelen moeten doelgericht in plaats van evenwichtig geïnvesteerd worden.

Tijdens het overleg tussen gemeenschappen en federale overheid over het jeugdsanctierecht werd de laatste tijd sterk de nadruk gelegd op de inhoudelijke wijzigingen van het kader. De gemeenschappen hebben steeds gezegd dat zij akkoord moeten gaan met het inhoudelijke kader alvorens er werk gemaakt kan worden van een samenwerkingsovereenkomst. De onderhandelingen over die overeenkomst zijn stopgezet toen wij overleg vroegen over het inhoudelijke kader. Als de ontwikkelingen op het federale vlak voldoen aan de krachtlijnen van de Vlaamse Regering, kan de samenwerkingsovereenkomst verder worden besproken. De onderwerpen die aangepakt moeten worden zijn de ouderstage, de financiering van het federale gesloten centrum en zijn pedagogische equipe enzovoort.

1.3. Specifieke vragen

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: De voogdijregeling van een niet-begeleide minderjarige is een federale materie. Een voogd is voor een deel ook financieel aansprakelijk. Er zijn heel wat problemen bij het aanstellen van voogden. Is daar al overleg over gepleegd?

Elk jaar gaat het parket-generaal de werkdruk en de managementcapaciteiten na bij de vredegerichten en de rechtbanken van eerste aanleg. Men gaat na hoeveel vonnissen er worden uitgesproken. Op deze manier kan de federale minister van Justitie nagaan hoe het vorderingsbeleid verloopt. Er zijn statistieken over de vonnissen. Het parket vordert, de jeugdrechters spreken een vonnis uit. Op basis van de statistieken kan men nagaan hoe de jeugdrechters omgaan met de vorderingen van het parket.

Mevrouw Marijke Dillen: Dat klopt, maar dan hebben we zicht op de vonnissen die uitgesproken worden maar niet op het vorderingsbeleid.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Het vorderingsbeleid is toch niet gelijk aan het beleid dat gevoerd wordt. Als ik er als advocaat in slaag een jongere thuis te laten begeleiden, komt dat in het vonnis terecht en niet in de vordering.

Mevrouw Marijke Dillen: Inderdaad, maar we mogen de vordering niet uit het oog verliezen. Het ene parket vordert veel strenger dan het andere en roept jongeren sneller op het matje dan andere. Ik heb de indruk dat het Antwerpse gerecht streng optreedt. Daarnaast zijn er natuurlijk de vonnissen van de jeugdrechters. Daar bestaan cijfers over. Volgens mij wil minister Vervotte het vorderingsbeleid onderzoeken, niet de uitspraken.

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Er zijn minderjarigen die onmiddellijk opgeleid worden. De jeugdrechter treft maatregelen voor hen. Er zijn minderjarigen die bijgestaan worden. Ook voor hen neemt de jeugdrechter maatregelen. Men kan hoe dan ook geen beleid voeren op basis van de vorderingen van een procureur. Dat moet gebeuren op basis van de uitspraken.

In verband met de Dominoregelgeving, dring ik erop aan toe te zien op de privacy bij de dossiers die overgaan. Een vergetelheid mag niet leiden tot een onwerkbaar regeling.

Mevrouw Marijke Dillen: Tijdens de hoorzitting zegde mevrouw Karen Vander Steene, ondervoorzitter van de Unie van Nederlandstalige Jeugd magistraten dat we dringend moeten zorgen voor meer residentiële opvang voor MOF'ers. Zijn er effectief aanzienlijke tekorten? Valt het voor dat jongeren niet geplaatst worden?

In een aantal voorzieningen komen er bijkomende plaatsen: tien in de gestructureerde kortdurende resi-

dentiële begeleiding, twintig in De Kempen. Indien de verlenging van de maatregel tot 23 jaar behouden wordt, volgt een specifiek aanbod van plaatsen voor 18- tot 23-jarigen. Als er een federaal detentiecentrum komt, komen er nog eens twintig plaatsen bij. Zal dat allemaal volstaan om de ernstige tekorten weg te werken?

Naast hardleerse jonge delinquenten zijn er jongeren die voor het eerst met de jeugdrechtbank worden geconfronteerd. De eerste groep moet degelijk, grondig en streng aangepakt worden. Voor de tweede groep is herstelgericht en constructief afhandelen niet onbelangrijk. Voor herstelbemiddeling stelt de minister 70 voltijdse equivalenten voor. Ze zouden elk 40 dossier per jaar moeten behandelen. Is dat niet weinig? Betekent 40 dossiers 40 jongeren?

Herstelgericht Groepsoverleg (HERGO) kan positieve gevolgen hebben voor jongeren die voor het eerst in contact zijn gekomen met het misdadige milieu. Hoe zal de minister deze praktijk in heel Vlaanderen verspreiden? Dat moet een prioriteit worden.

Gemeenschapsdiensten zijn plaatsen waar jongeren onbetaald een aantal uren kunnen werken in de non-profitsector. We moeten daar meer aandacht aan besteden. In Antwerpen maakt men daar te weinig gebruik van. We moeten erover waken dat de arbeid aansluit bij de gepleegde feiten. Ze moeten inzien wat de gevolgen van hun daden hadden kunnen zijn. Jongeren zijn zich immers niet altijd bewust van de impact wanneer ze iets mispeuteren.

Ik vind maar weinig antwoorden terug op de vragen die tijdens de hoorzitting naar voren zijn geschoven. Ik verwijs bijvoorbeeld naar het leefbaar maken van voorzieningen, de draagkracht van de voorzieningen, de arbeidstijd enzovoort.

Er is aandacht gevraagd voor de opvang van kinderen met een handicap in een POS of een MOF. Bevat het Globaal Plan daarover een voorstel?

In het plan vind ik niets terug over de aansluiting op de volwassenenhulpverlening. Iedereen is het erover eens dat dit vandaag ronduit problematisch is. Wat zijn de intenties van de minister op dit punt?

Het Platform Bijzondere Jeugdzorg had kritiek op de subsidies voor nieuwe gebouwen en infrastructuur. Het Platform wil dat de subsidies sneller betaald worden, zeker in regio's met grote behoeften. Wordt

er voor bijkomende middelen en werkingsmiddelen gezorgd?

Het is positief dat minister Vervotte de ouderlijke verantwoordelijkheid sterk beklemtoont in het hoofdstuk over opvoedingsondersteuning. Meer en meer ouders zijn ervan overtuigd dat niet zij maar de school een oplossing moet vinden voor het drugprobleem van jongeren. De ouders zijn in de eerste plaats verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kinderen. Onderwijs, CLB's enzovoort zijn uiteraard ook belangrijk.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: In het rapport van het Rekenhof staan een aantal terechte vragen over de effectiviteit van de investeringen. Een nota van de administratie wijst op een verschil tussen vraag en aanbod. Wetenschappelijk onderzoek en cijfermateriaal zullen nodig blijven. Vroeger werd elk jaar een prestatiebegroting opgesteld met de doelstellingen van de bijzondere jeugdzorg. Om een aantal redenen gebeurt dat niet meer. Het was nochtans een goed instrument tijdens de begrotingsbesprekingen.

Het OSBJ moet een uniform registratiesysteem ontwikkelen dat afgestemd is op de Domino-software. Ik dacht dat die software alleen maar het curriculum registreert. Als het systeem geoptimaliseerd wordt, moeten we voor voldoende effectindicatoren zorgen. Het is belangrijk dat we niet alleen het CV maar ook de pedagogische problemen registreren.

Het OSBJ wordt nog niet structureel verankerd. Het CANO-model wordt wel in een protocol gegoten. Waarom wordt die methodiek wel al verankerd? Andere projecten werken op basis van evaluaties.

De heer Bart Caron: Het platform voor bijzondere jeugdzorg wijst terecht op een aantal zaken, zoals bijvoorbeeld het belang van flexibiliteit en snelheid voor VIPA. Ik roep op daar snel werk van te maken want de uitbreiding die u voor ogen houdt, heeft ook gevolgen voor de infrastructuur. Idem voor de werkingssubsidies. Er zijn ook recent acties gevoerd voor meer werkingsmiddelen.

Participatie van ouderen en jongeren moet structureel ingebouwd worden in de praktijk, zowel voor MOF als voor POS. Ouders en jongeren in de bijzondere jeugdzorg verdienen een volwaardige stem. Dat maakt deel uit van het herstelproces. Op lange termijn zal dat tot een verbetering leiden. We mogen dat niet alleen om redenen van burgerparticipatie doen, maar ook vanuit therapeutisch oogpunt.

Door het platform wordt ook gewezen op de precare situatie van de jeugdconsulenten. Die ervaren een zeer grote dossierdruk.

In het plan is sprake van 60 percent direct cliëntcontact voor ambulante werkvormen. In de ambulante sector mag inderdaad meer cliëntcontact geëist worden. Er gaat veel tijd verloren aan omkadering en administratie. Het onevenwicht tussen voorzieningen en instellingen is groot. Specialisten zeggen echter wel dat 60 percent een hoog cijfer is. Ik ben onvoldoende op de hoogte, voor mij mag het 100 percent zijn. Ik pleit echter voor een goede omkadering. Minister Vervotte wil een goede registratie, opvolging en outputanalyse. De cliëntcontacten moeten we daarom met de moderne registratietechnieken verankeren.

Er loopt een studie over structurele kortdurende residentiële begeleiding. Zijn er al conclusies? Is het Globaal Plan gebaseerd op deze conclusies? Kan het plan nog bijgestuurd worden op basis van de conclusies?

Het Algemeen Welzijnswerk speelt een belangrijke rol bij de preventie, voor de toegangspoort. We investeren echter maar 10 percent in preventie. Elke euro die we voor de toegangspoort besteden, bespaart ons misschien vijf euro achter de toegangspoort. We kunnen dus nooit te veel investeren in preventie.

Het Algemeen Welzijnswerk is ook bezorgd over de netwerken voor crisishulpverlening. Het Globaal Plan maakt op dit vlak al uitdrukkelijke keuzes. Ik ben daar niet tegen, maar lopen we zo niet vooruit op een aantal zaken?

Mevrouw Anne Marie Hoebeke: Doelstelling 15 gaat over druggerelateerde problemen. Op pagina 43 van het plan wordt gemeld dat in de RIZIV-begroting een bedrag werd ingeschreven voor minderjarigen met verslavingsproblemen. De Kiem in Oosterzele is een uniek project dat drugverslaafde moeders laat samenwonen met hun kinderen. Die instelling haalt een slaagcijfer tot 70 percent. Is het mogelijk om dat met het Riziv-budget over heel Vlaanderen uit te breiden?

Minister Inge Vervotte: De voogdijregeling voor niet-begeleide minderjarigen is inderdaad een federale materie. Ik pleeg weliswaar veel overleg omdat die regeling gevolgen heeft voor de Vlaamse voorzieningen, maar het is geen gedeelde verantwoordelijkheid. De voogdijregeling verhoogt wel de druk op onze voorzieningen.

Wat het vorderingsbeleid betreft, zijn wij vooral geïnteresseerd in de dossierinhoud en de profielen. We moeten weten waarnaar mensen met een bepaald profiel verwezen worden en we willen ook de argumenten kennen waarom er precies daar wordt geplaatst. Daarbij zal ongetwijfeld blijken dat de visies uiteenlopen: het ene gerechtelijke arrondissement zal strenger doorverwijzen dan het andere. Wij vinden dat een belangrijk debat, maar we willen niet sturen.

Privacy is een belangrijk element van Domino en dat wordt uiteraard niet vergeten. Professor Put heeft op dat gebied onderzoek gedaan. Hij heeft dat trouwens ook gedaan naar aanleiding van het decreet over de rechtspositie van de jongeren. We zijn van plan om te komen tot gecoördineerde decreten, waarin uiteraard veel aandacht zal zijn voor de privacy.

MOF wordt niet op de lange baan geschoven. Eerst is er de Youth at Risk, dat bestemd is voor veelplegers. In 2007 zullen er daar 25 plaatsen zijn. Voorts zullen er in 2007 20 plaatsen voor MOF'ers zijn in de privé-proeftuinen. Ook de thuisbegeleiding zal een effect hebben. In 2007 kunnen er ongeveer 65 jongeren bijkomend opgevangen worden en daarna is er de uitbreiding tot de andere proeftuinen in 2008.

Er is een verschil tussen een plaats en het aantal jongeren of gezinnen dat daarmee geholpen wordt. Het aantal jongeren dat met één plaats geholpen kan worden, hangt onder meer af van de rotatie. Om te berekenen over hoeveel jongeren het gaat, worden er een aantal parameters gehanteerd. In de Centra Kinderzorg en Gezinsondersteuning creëren we 40 plaatsen, we schatten dat daar ongeveer 127 gezinnen mee bereikt worden. Het is de bedoeling om meer trajectmatig te werken en de modules flexibel in te zetten. Ook daardoor zal men meer jongeren bereiken.

Kortom, we zetten op zoveel mogelijk parameters in: flexibiliteit, inzetbaarheid, subsidiariteitsbeginsel enzovoort. We verwachten effecten van al die inspanningen. De tijdspanne daarvoor zal echter zeer divers zijn en afhangen van de graad van hulpbehoefte en het programma. Daarom is ervoor geopteerd om het aanbod in 2006 en 2007 uit te breiden zodat we wat ademruimte krijgen en tot de andere maatregelen effecten ressorteren voort kunnen.

Voor de uitbreiding van het herstelgericht werken is er uitgegaan van de reële situatie. Ik wil rekening houden met de opmerkingen van de commissieleden dienaangaande maar een en ander moet haalbaar zijn.

Wat HERGO betreft, kiezen we ervoor om diensten op te richten per gerechtelijk arrondissement. Daarbij worden de verschillende werkvormen samengebracht. We hebben het dan over de HERGO-herstelbemiddeling, maar ook over de gemeenschapsdiensten. Er zal ook rekening gehouden worden met specificiteit zoals in grootsteden.

De suggestie over de alternatieve werkstraffen in de gemeenschapsinstellingen, kan meegenomen worden. Mits de jongere goed begeleid wordt – wat van essentieel belang is – kan het besef van de impact van zijn daden op slachtoffer en samenleving een grote invloed hebben.

We proberen de leefbaarheid van de voorzieningen te verbeteren, in eerste instantie door de 2 miljoen euro van het plan. Het is evenzeer essentieel om de kostenstructuur te analyseren. Dat is de afspraak met de sector. Na dat onderzoek zou het kunnen dat er meer centen moeten worden vrijgemaakt.

Kwaliteit van de arbeid is een belangrijk element van VIA. Daarvoor is trouwens een belangrijke som ter beschikking gesteld. Werkdruk is een element van arbeidskwaliteit. Het feit dat de efficiëntie en effectiviteit van de programma's meer gemeten zal worden en dat de overheid een belangrijkere tracerings- en verspreidingsrol zal spelen, zal een impact hebben op de arbeidsvreugde maar ook op de arbeidsdruk van de hulpverleners. Het is immers aangenamer om te zien dat je arbeid vruchten afwerpt. Efficiënt werken zorgt er ook voor dat er tijd vrijkomt. We stellen 60 percent hulpverleningstijd voorop, niet alleen omdat we dat percentage realistisch achten maar ook omdat we vinden dat het beleid zelf keuzes moet maken. In gesubsidieerde dienstverlening moet hulpverlening immers primair zijn. De 60 procent zal trouwens geen absolute doelstelling zijn en het niet halen ervan zal geen aanleiding geven tot het schrappen van subsidies.

Die managementdoelstelling zal het debat zuiveren, want de sector dwingen om ons duidelijk te maken welke taken hij dan niet meer kan vervullen. Vandaag is niet duidelijk hoeveel tijd de gesubsidieerde diensten besteden aan overleg, aan werkorganisatie enzovoort. Er zal natuurlijk rekening gehouden worden met specifieke situaties, zoals diensten die vernieuwen. Een algemene doelstelling voor de hoofdtak is echter nodig. Zestig percent is een realistisch percentage. In Nederland wordt er soms zelfs een percentage van 70 gehanteerd.

De jeugdhulpverlening moet inderdaad aansluiten bij de volwassenenhulpverlening. We hebben dat niet gedaan omdat het een sectoraal plan is, gericht op de bijzondere jeugdzorg. De aansluiting is vandaag een moeilijk punt en moet beter geregeld worden. Dat kan verbeteren door de verlenging van de maatregelen van 18 tot 23 jaar, maar daar mag het niet bij blijven. Ik ben er mij van bewust dat bij de uitbreiding van het jeugdsanctierecht niet alleen de federale detentiecentra een rol zullen spelen, maar dat ook de CAW's en OCMW's een belangrijke functie zullen hebben. Daarom is het belangrijk om beide bij het debat te betrekken.

Voor de infrastructuur zijn voor een keer de middelen niet het probleem, het zijn eerder de procedures. We hebben met het VIPA contact gehad om dat zo snel mogelijk te regelen. We hebben de sector duidelijk gemaakt dat een zorgstrategische visie een belangrijke hefboom blijft. Het moet ook duidelijk zijn met wie samengewerkt wordt. Het VIPA heeft nog andere opdrachten die ook zeer snel moeten gerealiseerd zijn, zoals de alternatieve financiering. De gewijzigde procedures moeten snel ingang vinden zodat de projecten in 2007 en 2008 kunnen worden gerealiseerd.

De afstemming met Domino en de opdracht aan het OSBJ kan natuurlijk veel ruimer, maar we vonden dat er rekening gehouden moest worden met wat er al bestaat. Ik zal rekening houden met de opmerking dat onder meer de profielen ruimer moeten zijn om tot een nuttig instrument te komen.

CANO wordt al als methodiek opgenomen omdat dit model voldoet aan alle criteria, namelijk wetenschappelijke onderbouw, degelijke opvolging, efficiënte metingen en effectiviteit, maar ook omdat het helemaal past in de werkingsprincipes. Alle andere modellen die kunnen bogen op een jarenlange ervaring, voldoen aan de werkingsprincipes en kunnen aantonen dat er voldoende wetenschappelijke onderbouw is, komen uiteraard ook in aanmerking om geprotocolleerd te worden. Het is immers de bedoeling om te komen tot een zo breed mogelijke verspreiding van de kennis.

De opmerking over de participatie van ouderen en jongeren is terecht. Het plan geeft slechts een eerste aanzet. De administratie krijgt de opdracht om dat structureel vorm te geven. Bij structurele participatie is representativiteit belangrijk. Dat is niet eenvoudig want vertegenwoordigers vertrekken vanuit hun eigen ervaring. Dat is een meerwaarde, maar er moet

een evenwicht nagestreefd worden, want hun inbreng moet ook representatief zijn voor de mensen die ze vertegenwoordigen. Aan de administratie is gevraagd om daar voorstellen rond te formuleren.

Wat de opmerkingen over de CAW's betreft, benadruk ik nogmaals dat het Globaal Plan het toekomstkader is voor de sectorale investeringen in de bijzondere jeugdzorg. Het is wel de bedoeling om sectoroverschrijdend en meer integraal te werken, maar de sectorale investeringen moeten nog altijd planmatig aangepakt worden. Dat is de enige ambitie van het plan. Het is met andere woorden niet het implementatieplan van de integrale jeugdhulp. Er is bijvoorbeeld duidelijk gezegd dat de uitbreiding van het crisisaanbod OOC en de crisishulp aan huis moeten aansluiten bij de netwerken Crisishulp van de integrale jeugdhulp. Die aspecten hangen samen en er gebeurt geen voorafname. Kortom, het plan is een sectoraal antwoord op de intersectorale problemen en oplossingen.

II. INTEGRALE JEUGDHULPVERLENING

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: De hoorzitting op 17 januari heeft een aantal bedenkingen die we gemaakt hebben bij de goedkeuring van het decreet, bevestigd. Bepaalde aspecten moeten echt aangepakt worden. Een aantal misvattingen is al opgelost, onder meer het feit dat de integrale jeugdhulp een aparte sector met een aparte financiering zou worden.

Mevrouw Katrien De Koster van de VUB heeft erop gewezen dat de proefregio's te weinig inbreng hebben. Volgens mij mag dergelijke topdownbenadering waarbij de integrale jeugdhulp uitsluitend van bovenaf geregeld wordt, niet blijven bestaan. Bij de samenstelling van de structuren is men bijvoorbeeld niet uitgegaan van succesvolle projecten. Ook op het vlak van communicatie is er heel wat misgelopen. Bij de verdere implementatie mogen dezelfde fouten niet gemaakt worden. De sectoren moeten betrokken worden. Door het plan krijgt de bijzondere jeugdzorg een impuls en zekerheid maar de gezondheidssector, met onder meer de geestelijke gezondheidszorg, kennen hun kansen en plaats nog niet.

Er waren oorspronkelijk drie voorstellen van decreet, twee daarvan – over de integrale jeugdhulp en de rechtspositie van de minderjarige in de jeugdhulp – waren verkapte ontwerpen. Het derde voorstel van decreet, van de heer Koen Helsen, ging over interven-

tie bij hoogdringendheid. De hoorzitting heeft duidelijk aangetoond dat dit decreet een miskleun was. De situatie werd door die wijziging eerder bemoeilijkt. Hoe zal dat geregeld worden? Is de minister van plan om dat te regelen of moet het parlement een initiatief nemen? Een initiatief van de minister heeft het voordeel dat er voldoende overleg en een advies van de Raad van State is.

Het is ook een probleem dat jongeren en hun ouders onvoldoende betrokken zijn. In sommige regiogroepen zijn ze wel vertegenwoordigd. Zelfs daar behoeft dat een minimale omkadering en ondersteuning. Wat is precies de positie van de consultants en de vertegenwoordigers van de samenleving in dit proces? De comités en de bemiddelingscommissies zijn immers samengesteld uit vrijwilligers die de samenleving representeren. Dat kan pas opzij geschoven worden als er een betere vertegenwoordiging of een beter forum is.

Het kluwen van adviesraden, managementcomités, regionale werkingen blijft ingewikkeld, zelfs voor ingewijden. Het is niet duidelijk hoe die raden zich ten opzichte van elkaar of ten opzichte van de zes sectoren verhouden. De regio stuurt de modulering. Dat heeft voordelen maar sommige modules zijn enkel op Vlaams niveau nodig. Het is niet nodig om elke module in elk arrondissement te organiseren. Hoe wordt bepaald of er een module moet zijn of niet? Wat gebeurt er met specifieke modules? Is het niet beter om de behoefte daaraan op Vlaams niveau te detecteren en daar ook te bepalen waar die best georganiseerd worden? Professor Put was kritisch over het recht op hulp en de manier waarop dat als een subjectief recht ingeschreven is. Criteria zijn dus nodig.

De heer Jan Bosmans zei op de hoorzitting dat het agentschap Jongerenwelzijn een kritische succesfactor zal zijn. Ik weet niet wat dat agentschap zal doen. Kunnen ze een rol spelen in deze kwestie? Zal er op korte termijn iets veranderen?

Over de toegangspoort en de trajectbegeleiding zal nog nader kunnen worden gesproken.

De minister meldde dat er een apart actieplan komt voor intrafamiliaal geweld. Staat dat naast de integrale jeugdhulp? Welke plaats zullen de Vertrouwenscentra Kindermishandeling krijgen in de integrale jeugdhulp?

Minister Inge Vervotte: We volgen de therapeutische projecten, zorgcircuits en netwerken nauw op, maar

we kunnen de definitieve vorm nog niet bepalen of komen tot een duidelijke afstemming met de integrale jeugdhulpverlening. De partners kennen de evoluties in de integrale jeugdhulp en kunnen er rekening mee houden. Ook de taak van de CGG's in de therapeutische projecten moet nog afgebakend worden op het federale niveau. Pas dan kan de impact van een en ander bepaald worden.

Wat het decreet-Helsen betreft, zijn er cijfers gekomen van de verschillende arrondissementen. We hebben vorige week nog een overleg gehad met de Unie van Nederlandstalige Jeugdmagistraten, waar zij ook dit decreet als een agendapunt naar voor hebben gebracht. Er zijn nog een aantal andere opmerkingen over dat decreet. We verwachten ook nog een rapport van het parket van Antwerpen. Op basis daarvan zullen we een evaluatieplan opmaken. Of dat betekent dat er dan een decretaal initiatief zal worden genomen, kan ik vandaag nog niet zeggen.

We begrijpen dat de positie van de consultants voor heel wat commotie en onzekerheid zorgt. Dat punt zal uitgeklaard worden bij de uitwerking van de toegangspoort. En die uitwerking gebeurt met alle betrokken actoren, dus ook met de consultants. Zij zullen dus kunnen wegen op de besluitvorming over hun eigen positie. Zij moeten niet vrezen dat ze geen belangrijke rol meer zullen spelen. Maar ze moeten nu eenmaal, net als iedereen, het proces van de toegangspoort op een zorgzame manier doorlopen.

Wat het agentschap Jongerenwelzijn betreft, moet er rekening mee worden gehouden dat de hervorming Beter Bestuurlijk Beleid ingrijpend is en impact heeft op tal van dossiers. Bijvoorbeeld voor het IVA Inspectie wacht ook ik op die hervorming omdat ik verwacht dat ze een wijziging in het beleid met zich zal meebrengen. Voor het IVA Jongerenwelzijn zal dat volgens mij veel minder het geval zijn.

Met de Vertrouwenscentra Kindermishandeling gaan we nu na hoe hun positie kan verduidelijkt en verstevigd worden. Dat loopt goed. Zij hebben zelf de wens geuit om meer te gaan samenwerken, zichzelf duidelijker te positioneren, taakafspraken te maken en hun expertise te versterken. Die positionering zal uiteraard invloed hebben op alles wat er binnen de integrale jeugdhulp gebeurt. Het plan intrafamiliaal geweld heeft bijvoorbeeld heel duidelijk linken met het globaal plan maar is daar niet verder in uitgewerkt, omdat men dan ook moet gaan kijken naar Kind en Gezin, terwijl het globaal plan een sectoraal plan voor de bijzondere jeugdbijstand is en niet het sectoraal plan voor Kind en Gezin. Al die plannen

haken natuurlijk in elkaar en moeten ook op elkaar afgestemd zijn. We zien dit eerder als een planmatige aanpak van verschillende sporen, die natuurlijk naast elkaar lopen. Als het ene spoor blijft hangen, kan daardoor soms ook een ander plan niet verder uitgevoerd worden. Zo is ook de omzetting van de modules in de integrale jeugdhulp essentieel om het globaal plan te kunnen uitvoeren.

De heer Patrick Bedert, teamverantwoordelijke Beleidsondersteuning Integrale Jeugdhulp: We moeten een onderscheid maken tussen de participatie op Vlaams niveau en in de regio's. Op Vlaams niveau is er in de adviesraad integrale jeugdhulp een participatie die, wat de minderjarigen betreft, geregeld wordt via de Vlaamse Scholierenkoepel en de Vlaamse Jeugdraad en, wat de ouders betreft, via de Gezinsbond en de Raad van Ouders van de Jeugdhulp. De Vlaamse Scholierenkoepel en de Vlaamse Jeugdraad zijn echt op zoek naar hoe ze daar representatief aanwezig kunnen zijn. Dat loopt niet van een leien dakje. Wij kunnen ook niet meteen evidente instrumenten aanreiken om hun aanwezigheid om te vormen tot een daadwerkelijke participatie. Ik zal daarover op 30 maart met hen overleggen. In de regio's loopt het beter, misschien ook omdat dat niveau beter aansluit bij een netwerkrealiteit: de realiteit van de voorzieningen. Er zijn inderdaad een aantal regio's die de feitelijke aanwezigheid verdubbeld hebben. Bovendien wordt in de regio's ook wel gericht geïnvesteerd in de ondersteuning van hun aanwezigheid in de regionale stuurgroepen. Ook representatieve fora worden er geïnstalleerd.

De regionale beleidsplannen zijn puzzelstukken die de minister in staat moeten stellen om een Vlaams beleidsplan te maken. De programmering en de toekenning van middelen bijvoorbeeld blijven sectoraal. De uitbreiding met specifieke modules zal in een Vlaams beleidsplan zijn beslag krijgen, niet in het regioplan. De regioplannen zullen op het Vlaamse niveau gebundeld worden en de sectorale programmeringen zullen op het Vlaamse beleidsplan geënt worden, niet op de regionale plannen.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey: Dat die modules niet in het regionale plan vermeld zijn, vormt geen beletsel om ze in het Vlaamse plan op te nemen?

De heer Patrick Bedert: Helemaal niet. De modulering wordt niet aangestuurd door de regio's maar op Vlaams niveau. Moduleren is beschrijven van het aanbod. Wat nu gebeurt en op 1 april zal wor-

den afgerond, is dat de sectorale administraties op Vlaams niveau hun kernopdrachten in typemodules beschrijven. De invalshoek is hier dus op en top Vlaams. De typemodules bepalen ook voor een stuk de ruimte die de voorzieningen hebben om hun specifiek aanbod daarin een plaats te geven. We werken hier dus in twee fases. De eerste fase, de aansturing, is Vlaams: de typemodules en de kernopdrachten van de sectoren. Binnen dat sjabloon gaan de voorzieningen moduleren. Een specifiek project wordt dus op Vlaams niveau gemoduleerd.

De verslaggevers,

Marijke DILLEN

Trees MERCKX-VAN GOEY

De voorzitter,

Luc MARTENS